

המלוה ללוה שיפרענו **באפי ראובן ושמעון**
כי היכי דלא נדחייה לפירעון.

כיון דחיישינן שמא ישקר הלוה ויאמר
 בשעה שיתבע לדין, שהוא פרע בפני שני
 עדים אחרים שאינם מצויים עתה באותו
 מקום, ויבקש לדחות את הפירעון לזמן
 מרובה עד שיחזרו אותם העדים ויאשרו את
 דבריו.

ועדותן קיימת לפנינו, הרי שאין משמעות
 לאמירתו בעת ההלואה שהפירעון יהיה בפני
 ראובן ושמעון דוקא. כיון שעיקר כוונתו
 היתה לומר שיהיו על הפירעון שני עדים
 וכך אכן היה,

באפי כי תרי אמר ליה שיפרענו, ואכן באפי
כי תרי פרעיה!

אמר ליה רבא: לא כך, אלא להכי קאמר ליה

גירסת הרי"ף בסוגיא הקודמת].
 והרמב"ם בפרק ט"ו מהלכות מלוה ולווה
 הלכה ב', כתב שבדק ומצא בספרים עתיקים
 שהגירסא הנכונה בסוגיא הקודמת היא שנאמן
 לטעון פרעתין בפני פלוני ופלוני והלכו למדינת
 הים. והגירסא הלוה נכונה, הביאה לומר
 שהאומר 'אל תפרעני אלא בפני ראובן ושמעון'
 והביא עדים אחרים, אינו נאמן — וזו טעות
 גדולה.

והראב"ד בהשגותיו מיישב דעת הרי"ף וז"ל:
 ובאמת נראים דברי הרב דאמר פסלינהו לכולי
 עלמא לגבי האי פירעון. וכי אתי אחריני ואמרי
 'קמן פרעיה', מצי אמר 'סיטראי נינהו' עכ"ל.

המגיד משנה שם תמה על הראב"ד שדבריו
 סותרים זה את זה. שאם יש לו כח לפסול את
 עדות העדים, למה לו לטעון 'סיטראי נינהו'!

והש"ך בסימן ע' ס"ק ט"ז, מתרץ את
 הראב"ד, שאם לא יטען המלוה 'נתת לי את
 הפירעון על חוב אחר שהיית חייב לי' לא יהיה
 נאמן. לפי שאף שהוא יכול לפסול את העדים
 על פירעון זה מתוקף תנאו, ולתבוע את
 הפירעון, מכל מקום אחר כך יוכל הלוה להביא
 את אותם העדים שיעידו שנתן לו כסף שאינו
 פרעון. משום שלא פסל אותם, אלא על עדות
 פירעון. ואם כך הדבר, גם עכשו לא יוכל המלוה
 לתבוע את החוב. משום שאין טעם להפוך
 ולהעביר את הכסף מן הלוה למלוה ובחזרה.

התוס' מפרשים את רש"י, שהסיבה שהמלוה
 יכול לומר כך היא, שמשמעות התנאי "אל
 תפרעני אלא בפני ראובן ושמעון" היא, שלא
 יהיה הלוה נאמן לטעון 'פרוע'. אלא אם יעידו
 על כך ראובן ושמעון.

אמנם תוס' חולקים על רש"י ואומרים,
 שמשלשון הגמרא "להכי קאמר ליה באפי ראובן
 ושמעון כי היכי דלא נדחייה" משמע שהמדובר
 במקרה שהלוה דוחה את המלוה ואינו מביא
 עדים וראה לדבריו.

הרמב"ן יישב, שאכן המטרה של המלוה
 היתה שהלוה לא ידחה אותו. ומשום כך ייחד
 עדים. אבל אחר שהתנה מה שהתנה, משמעות
 דבריו הם שלא תהיה ללוה נאמנות אלא אם
 יביא כעדים, את ראובן ושמעון.

הר"ח פירש והעמיד כי מדובר במקרה
 שהלוה לא מביא את העדים, ואומר פרעתין
 בפני עדים אחרים והם הלכו למדינת הים. וכן
 הסכימו התוס'.

הרי"ף דחה פירוש זה, והלך כשיטתו בסוגיא
 הקודמת, שהאומר 'פרעתין בני פלוני ופלוני
 והלכו למדינת הים' — אינו נאמן.

ולפיכך הקשה הרי"ף: אם אכן מדובר כאן
 שטוען שעדין הלכו למדינת הים, הרי שלא היה
 נאמן אפילו אם לא התנה המלוה על עדים
 מסוימים.

[וראה ברמב"ן שיישב את שיטת ר"ח אף לפי